

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Jak zabránit rodiči - cizinci odcestovat s nezletilým do jeho rodné země?

Mezinárodní manželství či partnerství jsou čím dál tím častější realitou, a to nejen v metropolích jako je Praha. I když jde pouze o tzv. „soužití na hromádce“, tedy partnerství bez manželského svazku, musí v případě jeho rozpadu tato dvojice častokrát řešit spoustu faktických i právních problémů. Mezi snad dva nejpálčivější patří otázka výchovy dětí (byly-li v partnerství nějaké počaty) a vypořádání společných majetkových vztahů (zejména pokud si partneři pořídili něco do podílového spoluvlastnictví).

Ohledně dětí pak má nezřídka rodič, jež není českým občanem, tendenci „utíkat“ (spolu s nezletilým) do své rodné země – buď natrvalo nebo dočasně. Ať už ho k takovému jednání vede jakákoli pohnutka, lze se mu – alespoň po dobu probíhajícího soudního řízení o úpravu poměrů k nezletilým – účinně bránit. O tom jak, pojednává tento článek.

I v případě rozpadu „nemanželského“ partnerství je potřeba vyřešit otázku péče o děti – zda budou rodiče mít střídavou péči, nebo o děti bude pečovat výlučně matka, zatímco otec bude matce na výživu přispívat atp. Pokud se rodiče nedomluví, je to stát, kdo musí tuto otázku definitivně vyřešit, a činí tak prostřednictvím soudů. Příslušným je pak ten soud, v jehož obvodu má nezletilé dítě v souladu se shodnou vůlí rodičů své (poslední) řádné bydliště. V případě dvojice bydlící na českém území to bude tudíž český soud.

Situace před a v průběhu opatrovnického řízení

Pokud je však řešení této otázky soudu potenciálně znemožněno tím, že jeden z rodičů zamýšlí (z jakéhokoliv důvodu) s nezletilým trvale vycestovat do zahraničí, nabízí právo soudu resp. druhému rodiči možnost obrany formou předběžného opatření dle § 75 OSŘ, a to jak před, tak i po zahájení soudní řízení o úpravu poměrů k nezletilým dětem. Takovýmto předběžným opatřením soud povinnému rodiči uloží povinnost **zdržet se vycestování s nezletilým mimo území České republiky, a to do právní moci rozhodnutí opatrovnického soudu ohledně úpravy poměrů nezletilého**. I přesto, že jde o opatření, jímž jsou omezena základní práva účastníků řízení (zejména právo pohybu a pobytu nezletilého, potažmo též rodiče), jde o přiměřené omezení v zájmu dosažení konečné úpravy rodinného prostředí nezletilého.

Tento postup obecných soudů „posvětil“ též Ústavní soud, jenž nálezem II. ÚS 2471/10 ze dne 3. března 2011 zamítl ústavní stížnost dvou Francouzů (otce a dcery) směřující právě ke zrušení takovýchto rozhodnutí. V předmětné věci Ústavní soud rozhodoval o ústavní stížnosti podané otcem

(a jeho nezletilou dcerou), kterému bylo za probíhajícího opatrovnického řízení předběžným opatřením uloženo zdržet se vycestování s dcerou mimo území České republiky. Ústavní soud v této věci opětovně uvedl, že **soudy mohou dočasně a přiměřeně omezit práva účastníků soudního řízení, je-li toto omezení za účelem dosažení sledovaného cíle**. V případě řízení o úpravě poměrů nezletilých dětí je sledovaným cílem konečná (tj. pravomocná) úprava rodinných poměrů. Za situace, kdy jeden z rodičů ohrožuje dosažení tohoto cíle tím, že plánuje s dítětem trvale odjet do ciziny, je vydání takového předběžného opatření zcela namístě. Pro vydání specifikovaného předběžného opatření pak stačí, pokud rodič prokáže důvodnou obavu z přemístění dítěte druhým rodičem.

Pro úplnost je vhodné dodat, že ač v předmětných věcech mohou soudy tato předběžná opatření nařizovat i bez návrhu (srov. § 75 odst. 1 *in fine* OSŘ), je zřejmé, že úmysl rodiče vycestovat do zahraničí nebude soudu známý, a v praxi tak budou převažovat předběžná opatření nařizovaná na návrh druhého rodiče.

Situace po pravomocném rozhodnutí opatrovnického soudu

Pokud však jeden z rodičů přemístí dítě proti vůli druhého z rodičů do jiného státu až po skončení opatrovnického řízení, tj. v době, kdy již existuje pravomocná úprava poměrů nezletilého, v takovém případě se již bohužel nelze bránit vydáním předběžného opatření. Paradoxně právo má v tomto případě účinné prostředky pro **zajištění** konečné úpravy rodinných poměrů, ovšem pro její **udržení** zná již pouze *ex post* řešení. Tímto řešením je **řízení o navrácení dítěte** dle nařízení Rady č. 2201/2003/ES o příslušnosti a uznávání a výkonu rozhodnutí ve věcech manželských a ve věcech rodičovské zodpovědnosti, a v mezinárodním rozměru pak dle Úmluvy o občanskoprávních aspektech mezinárodních únosů dětí (vyhlášené pod č. 34/1998 Sb.).

Přemístění dítěte do zahraničí po vydání pravomocného rozsudku opatrovnického soudu konečně naplňuje i skutkovou podstatu trestného činu únosu dítěte dle § 200 TZ. Takovýto počin rodiče tedy již může mít i trestněprávní důsledky, jejichž dosažení však nemusí být primárním cílem oprávněného rodiče.

Mgr. Karolína Brosková,
advokátní koncipientka

[Mališ Nevrkla Legal, advokátní kancelář, s. r. o.](#)

Longin Business Center
Na Rybníčku 1329/5
120 00 Praha 2

Tel.: +420 296 368 350
Fax: +420 296 368 351
e-mail: law.office@mn-legal.eu

Další články:

- [Ban, omezení zpeněžení či zablokování účtu? Jaká máte práva vůči platformě? Ochrana streamerů a dalších tvůrců ve světle DSA](#)
- [Povaha sjezdů](#)
- [Zaplatit za logo nestačí. Jaká práva skutečně získáváte?](#)
- [Výslech advokáta účastníka řízení coby důkazní prostředek](#)
- [Rozhodnutí Nejvyššího soudu ke změně klíče pro stanovení příspěvků na správu domu a pozemku, k samotnému stanovení příspěvků a k rozúčtování nákladů na služby](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 41.: Záruka za jakost v kupní smlouvě](#)
- [Dvacet let vlastní cestou. Arthur Braun o svobodě, číslech a lidském elementu advokacie](#)
- [Komu náleží vlastnické právo k náhradní veřejné komunikaci postavené investorem?](#)
- [AML rizika u luxusních nákupů](#)
- [Recentní judikatura Nejvyššího soudu k důvodům neplatnosti usnesení valné hromady](#)
- [Tlačítko pro odstoupení od smlouvy jako nový standard spotřebitelského online rozhraní](#)